

HUMANITIES INSTITUTE
Serhat Tertemiz, MA

SESSİZLİĞİN İLK SESİ (1978) ADALET AĞAOĞLU (1929 – 2020)

İçindekiler

Sen Ey Kutsal Işık
Muz
Teşekkür Ederim
Eskiden, Bir Sabah...
Yan Kapı
Bi Sevmekten... Bi Ölümden...
Hüzzam Mavisi
H
Akşamüstü
Kulak Tıkaçları
Nerde O Eski Ölüm
Sessizliğin İlk Sesi

Genel Bakış

Ağaoğlu'nun, 1978 yılında ilk kez Remzi Kitabevi tarafından kitap halinde yayımlanmış olan *Sessizliğin İlk Sesi* adlı öykü kitabındaki ilk altı hikaye, 1975-1976 yılları arasında kaleme alınmıştır. Geri kalan diğer altı öyküyse 1977 yılında kaleme alınır. Toplamda on iki farklı öyküden oluşan eserde psikolojik ve toplumsal birçok izlek işlenir. *Bi Sevmekten... Bi Ölümden...* adlı öykü *Yüksek Gerilim*'in devamı niteliğindedir. Özellikle toplumsal konuları bireylerin psikolojik durumları üzerinden işlemeye dikkat eden Ağaoğlu'nun bu eseri, söz konusu edilen anlayış çerçevesinde kaleme alınmıştır. Toplumsal Gerçekçilik akımının çerçevesinde kaleme alınmış olan hikayeler olduğu gibi, Çehov tarzı bireyin hayatında genel olarak karşılaştığı durumları işleyen öyküler de bulunmaktadır.

SEN EY KUTSAL IŞIK

Kişiler

Büyük Işık Kumandanı Kilisedeki ayin sırasında ışıktan faydalanarak marangozluk yapan karakterin çıkardığı ses nedeniyle papaz bütün mahallelilere akşam vaazlarını yasaklar. Kendini suçlu hisseden karakter geceleri kiliseden mum çalarak halkın ışık ihtiyacını karşılar. Kısa sürede halk kahramanına dönüşen karakter "Büyük Işık Kumandanı" olarak tanınmaya başlar. Fakat kiliseden mum çaldığının anlaşılmasında için daha sonra adı "Büyük Kumandan" olarak değiştirilir. Dönemin belediye başkanı seçimleri kazanabilmek için mahalleye halk kahramanının meşalesi bir heykelini yaptırır. Işık ve ısınma sorunu yaşayan halk heykelin meşalesi sayesinde günlük ihtiyaçlarını karşılar.

Papaz Yeni kurulan mahallenin kilisesine atanan din görevlisidir. Halkı kanaatkar olmaya teşvik etse de onların zaruri ihtiyaçlarını görmezlikten gelir.

Belediye Başkanı Yeni kurulan muhitin belediye başkanı olan karakter, seçimleri kazanabilmek için türlü yollara başvurursa da vaatlerini gerçekleştirme konusunda oldukça yetersizdir. Belediye başkanı halka hizmet etmekten ziyade mevcut konumunu korumaya çalışmaktadır.

Bekçi Mahallenin gece bekçisi meydana yapılan heykelin meşalesini gece vakitlerinde söndürmekle görevlidir. Halkın ihtiyaçlarına karşı duyarlı olsa da kendi menfaatini de düşünmek zorundadır.

Öykü

Halkın Kiliseden Faydalanması Dünyanın birçok yerinde Hz. İsa'nın figürleri, bibloları ve resimleri bulunmaktadır. Her duvarda, insanların boyunlarında, dini ve resmi binalarda hatta genelevlerde bile haç bulunmaktadır. Bir figür olarak Hz. İsa ve haç, her insanı ve yapıyı süslemektedir. Hz. İsa figürleri ve haç üreten kurumlar ciddi derecede sermaye elde etmektedirler. Adı bilinmeyen bir muhitte yeni bir kilise yapılmış ve bu kiliseye bir papaz atanmıştır. Yeni bir yerleşim yeri olan muhitteki evlerde elektrik yoktur ve yalnızca fabrikanın ışıklarıyla etraf aydınlanmaktadır. Kurulan yeni kiliseye devlet tarafından sürekli mum gönderilmektedir. Gönderilen mumlar sayesinde kilise mahallenin en aydınlık yeri haline gelir. Bir gün papaz mahallelileri kilisenin açılışı için akşam ayini ne davet eder. İstemsiz bir halde kiliseye gelen mahallelilerin ortamdaki ışık yoğunluğunda gözleri kamaşır. Kilisenin oldukça aydınlık olduğunu gören mahalleliler papazdan her gece ayin yapılmasını isterler. Gece ayinlerinde ön sıralarda oturan mahalleliler papazı dinliyormuş gibi davranırlarken arka sıralarda oturan kişiler ışık sayesinde günlük işlerini halletmektedirler. Kadınlar çocukları için kıyafetler örerken, erkekler evde tamir edilmesi gereken eşyaları onarmaktadırlar. Bir gün papaz, arka sıralar da marangozluk işi yapan bir adamın çıkardığı sesi duyar. Adamın kilise ışığı altında iş yaptığını gören papaz akşam ayinlerini sonlandırır ve yalnızca pazar günleri ayin yapılacağını söyler. Mahallelileri zor durumda bırakan adam hatasını telafi edebilmek için kiliseden mum çalmaya karar verir. Testereyle kilisenin deposunu açan adam düzenli olarak mum çalmaya başlar. Fakat bir süre sonra kilisedeki mumlar azalır ve adamın getirdiği mumlar mahallelilere yetmemeye başlar. Bunun üzerine adam çaldığı mumları eşit ölçülerde keserek mahallelilere dağıtmaya başlar. Mahalleliler mum ihtiyaçlarını gidermek için adamı sıklıkla ziyaret ederler. Fakat yavaş yavaş ömrünün sonuna geldiğini düşünen adam bir gün kilisenin deposunda papaz tarafından ölmüş bir şekilde bulunur. Kısa süre sonra mum çalan adam halk tarafından efsaneleştirilir ve ona Büyük Işık Kumandanı adı verilir. Fakat mum çalan adamın eylemlerinin anlaşılması için halk ona Büyük Kumandan demekle yetinir.

Halkın Heykelden Faydalanması Büyük Kumandan'ın hikayesi her geçen gün halk arasında bir efsaneye dönüşür. Kumandanın farklı boylarda heykelleri yapılmaya ve satılmaya başlanır. Bölgenin belediye başkanı gelecek seçimleri kazanabilmek için Büyük Kumandan'ı siyasi bir rant aracı olarak kullanmaya karar verir. Belediye başkanı mahallenin ortasına Büyük Kumandan'ın heykelini yaptırmaya karar verir ve heykelin elinde ateş yanan bir meşale de olacaktır. Uzun uğraşlar sonunda istenen heykel yaptırılır ve mahallenin ortasına yerleştirilir. Fakat meşalenin yanmasını sağlayacak olan tüp heykelin içine yerleştirilemez. Gaz uzmanlarına beceriksizlikleri yüzünden sinirlenen belediye başkanı, tüp bölümüne bir tekme atarak tüpü yerine sokmayı başarır. Fakat tüp bölümü kırılmıştır. Heykelin kırıldığını gören halkın tepki göstereceğini anlayan belediye başkanı, sivri zekası sayesinde tepkilerden kurtulmayı başarır. Belediye başkanı mahallenin bekçisini yanına çağırır ve ona mahallelerin uyuduğu vakitlerde ateşi söndürmesini emreder. Ateşi söndürecek olan bekçinin maaşına zam yapılacaktır. Daha fazla para kazanabilmek için bekçi, halkın uyuduğu saatlerde ateşi söndürmeye başlar. Fakat mahalleliler bekçinin gittiği vakitlerde ateşi yeniden yakarak günlük işlerini halletmeye başlarlar. Heykelin ateşinde yemek yapılır, çamaşır yıkanır ve ışıktan faydalanılır. Heykele takılan tüpün çok çabuk bitmesi üzerine belediye başkanı bekçinin tüpü kapatmadığından şüphelenir. Belediye bütçesinin büyük bir bölümünün tüpe harcanmasından dolayı belediye başkanı meşalenin kapatılmasını ister. Fakat bekçi belediye başkanına, halka verilmiş olan bir şeyi geri alması sonucunda gelecek seçimleri kaybedebileceğini söyler. Seçimleri kaybetmekten korkan belediye başkanı meşaleyi kapatmaktan vazgeçer. Bir gün gizlice heykeli görmek isteyen belediye başkanı arabasıyla mahallenin ortasına gelir. Belediye başkanı her mahallelinin ateşten faydalandığını görmesi üzerine oradan gizlice uzaklaşır.

Temalar

Mit "Anlatıda verilmek istenen ileti, halkın ihtiyaçlarından yoksun bırakılması ve çeşitli kurumlar tarafından sömürülmesidir. Anlatı zamanı netlikle belirtilmemiştir. Ancak yaşananlardan uzun bir süreye yayıldığı sonucu çıkarılabilir. Öne çıkan uzamlardan biri, halkın karanlık ve yoksulluğunu vurgulayan aydınlık ve sıcak kilise kapalı uzamıdır. Halkın yaşadığı yeni kurulan mahalle barakaları kentin dışındadır, ışıksızdır ve yolları yapılmamıştır. Yeni yapılan kilise için ise her türlü imkân sağlanmaktadır. Yokluk içindeki insanların kullanmasına yarayacak paranın nerelere kullanıldığına dair bir eleştiri bulunmaktadır" (Büyükboduk Kandilci 2016, 45-46). Büyük zorluklar yaşayan ve zor zamanlar geçiren halk zaruri ihtiyaçlarını karşılayabilmek için eline geçen her fırsatı değerlendirmeye

çalışmaktadır. Kendilerine büyük iyiliği dokunmuş olan başkarakteri efsaneleştiren halk geleceğe yönelik umudunu tazeler. Başkahraman öldükten sonra belediye başkanının emriyle onun bir heykeli yapılır. Belediye başkanının amacı kahraman üzerinden siyasi rant elde etmektir. Fakat yoksul halk kahramanlık hikayelerinden ziyade ihtiyaçlarının giderilmesini istemektedir ve halk, yapılan heykelin meşalesinden faydalanır. Anlatıda işlenen izleği en iyi vurgulayan ifadeler şunlardır: "BU MASAL ÇOK YENİ UYDURULMUŞ BİR MASAL OLDUĞU İÇİN PEK ÇOK KİMSE BİLMİYOR. MASALI YENİ DUYANLAR DA ONU BAŞKALARINA ANLATMAYA KALKTIKLARINDA ELLERİNE YÜZLERİNE BULAŞTIRIYORLAR. BİRÇOK YERİNİ ATLIYOR BİRÇOK YERİNE DE YENİ BÖLÜMLER UYDURUYORLAR. BİR KEZ UYDURMAYA BAŞLAYINCA İSE -şimdi olduğu gibi- UYDURDUKÇA UYDURUYORLAR: Derken efendim..." (Ağaoğlu 1994, 25).

Kişİ İncelemesi

Büyük Işık Kumandanı (Sosyal/Sorumlu) Kilisedeki ayin sırasında ışıktan faydalanarak marangozluk yapan karakterin çıkardığı ses nedeniyle papaz bütün mahallelilere akşam vaazlarını yasaklar. Kendini suçlu hissederek geceleri kiliseden mum çalarak halkın ışık ihtiyacını karşılar. Kısa sürede halk kahramanına dönüşen karakter Büyük Işık Kumandanı olarak tanınmaya başlar. Fakat kiliseden mum çaldığının anlaşılması için daha sonra adı Büyük Kumandan olarak değiştirilir. Dönemin belediye başkanı seçimleri kazanabilmek için mahalleye halk kahramanının meşalesi bir heykelini yaptırır. Işık ve ısınma sorunu yaşayan halk heykelin meşalesi sayesinde günlük ihtiyaçlarını karşılar. Büyük Kumandan'ın, Hz. İsa'da olduğu gibi, her çeşit madenden bibloları, heykelleri ve kolyeleri yapılır. Büyük Kumandan anlatıdaki eylemleri ve işleviyle Robin Hood vb. karakterlere benzemektedir.

Duyarlı Ayin sırasında çıkardığı sesler yüzünden halkı ışıktan mahrum bırakan başkahraman, onların ihtiyaçlarını karşılamak için sorumluluk almaya karar verir: "Akılsız davrandım. Hepinizin ışığına, işine gücüne engel oldum. Size yeniden ışık bulmak da şimdi bana düşer!" demiş. Çevresindekiler: "Nasıl?" diye sormuşlar. "Ben nasıl olacağını biliyorum," demiş, testereyle kilisede kapısız evine kapı yapmaya kalkan kimse" (Ağaoğlu 1994, 20).

Cesur Halkın ışık ihtiyacını karşılayabilmek için kiliseden gizlice mum çalmaya başlar: "Papaz Efendi'nin ve zangoçların uykuda oldukları saatlerde üstüste iki gece çalışmış. Kimselerin göremeyeceği bir köşeden kilisenin deposuna girebileceği bir delik açmış. İspemeçet mumlarından başlamış. Artık her gün her eve ikişer ispermeçet mumu dağıtmaya girişmiş" (Ağaoğlu 1994, 20-21).

Güvenilir Zaman ilerledikçe halkın muma olan ihtiyacı artar ve başkahraman onların ihtiyacını karşılamak için daha fazla sorumluluk alır: "Zaten iki ispermeçet. Biz daha hastalarımıza bakmadan, çocuklarımızın altını temizlemeden, tencerelerimizi kaynatıp söküklerimizi dikmeden bitiveriyor. " demişler. Kesin konuşuyorlar. Dedik ya, kendilerine yine mum getirmezse aralarında barınmaya izin vermeyeceklerini bile belirtmek istiyorlar bakışlarıyla. Mum dağıtıcısı, o zaman kilisenin deposundan kilisenin ayin salonuna çıkmak zorunda kalmış. Yeniden işe koyulmuş" (Ağaoğlu 1994, 21).

Zeki Çalınan mumların halka yetmemesi üzerine başkahraman çaldığı mumları eşit parçalara bölmeye karar verir: "Sonra ne olmuş? Sonra, birinden bir dilim kesip yakmış. Yükünü evin en dibine taşıyıp testeresini almış. Başlamış iri mumları eşit dilimlere bölmeye. Böle böle iki yüz dilim mum çıkarmış. Hepsini bir çuvala doldurup bütün evleri teker teker dolaşmış. Her eve bir dilim mum bırakmış" (Ağaoğlu 1994, 22-23).

Saygın Başkahraman cesareti ve sorumluluk duygusu nedeniyle halk tarafından onurlandırılır: "Bundan böyle adın aramızda Büyük Işık Kumandanı olacaktır," demişler. "Çocuklarımızdan çocuklarına, onların da çocuklarından çocuklarına adın böyle yayılacak. Büyük Işık Kumandanı diye anılacaksın" (Ağaoğlu 1994, 24).

MUZ

Kişiler

Baha Çamlıdere Seçim sonrası değişen yeni hükümetle birlikte başkarakterin pozisyonu müsteşarlıktan müşavirliğe düşürülür. Emekliliği yaklaşan müşavirlerle birlikte çalışmaktan sıkılan başkarakter, sağlık sorunları olduğunu söyleyerek işe gitmemeye başlar ve apartmanlarına gelen bir

muz satıcısını takıntı haline getirir. Muz satıcısını bir sömürücü ve fırsatçı olarak gören başkarakter muzun nasıl yetiştirildiğini öğrenir ve kendi de muz yetiştirmeye karar verir. Apartmanın kapıcısına muz satıcısını içeri almamasını emreder.

Eş Baha Çamlıdere'nin eşi oldukça huysuz bir karakterdir ve devamlı olarak eşine sataşır.

Muz Satıcısı Her gün apartmanda muz satan bir karakterdir. Baha Çamlıdere onun apartmana alınmasını istemez ve bu yüzden muz satıcısıyla kapıcı arasında bir tartışma yaşanır.

Kapıcı Apartmanın kapıcısı olan erkek karakter, Baha Çamlıdere'nin isteği üzerine muz satıcısının apartmana girmesine engel olmaya çalışır. Fakat muz satıcısı onun uyarılarını dikkate almaz ve apartmana girmeye devam eder. Bir emir kulu olan kapıcı muz satıcısıyla tek başına mücadele eder.

Öykü

Baha Çamlıdere'nin Muz Satıcısına Öfkelenmesi Yapılan son seçimlerin ardından hükümet değişir ve müsteşarlık yapan Baha Çamlıdere'nin pozisyonu müşavirliğe düşürülür. Müsteşarlık döneminde birçok işle uğraşmış olan Baha Çamlıdere'ye müşavirlik görevi oldukça yetersiz gelir. Zira bakanlığın girişindeki müşavirlik odasına giren Baha Çamlıdere çoğu çalışanın yerinde olmadığını ve çalışan iki yaşlı müşavirin de kendi aralarında sohbet ettiklerini görür. Yeniden müsteşarlığa yükselene ya da hükümet değişene kadar müşavirlik görevine devam etmek isteyen Baha Çamlıdere diğerlerine ayak uydurur. Müşavirlerin çay sohbetlerine katılan Baha Çamlıdere, Salı ve Çarşamba günleri çay kahve ikramı yapar. İşsizlikten bunalan Baha Çamlıdere apartmanda satış yapan muz satıcısından oldukça rahatsız olur ve kapıcıya onu bir daha apartmana almamasını söyler. Eşi Baha Çamlıdere'ye işsizliğin kendisine hiç yaramadığını söyler.

Muz Satıcısı ve Kapıcı Arasında Çıkan Kavga Muz satıcısını takıntı haline getiren Baha Çamlıdere, onun hazıra konduğunu ve muzun yetişmesinde hiçbir rolü olmadığı için onun bir dolandırıcı olduğunu düşünür. Baha Çamlıdere'ye göre muz satıcısı hazıra konan, devlete vergi ödemeyen ve kolaycı bir satıcıdır. Kendisi de muz yetiştirmek isteyen karakter muzla ilgili araştırma yapmaya başlar. Çeşitli kaynaklardan muzla ilgili bilgiler edinir ve Anadolu'da muz yetiştirilen bazı yerleri ve tarla sahiplerini gezer. Edindiği bilgiler ışığında muz yetiştiriciliğinin ne kadar zor ve zahmet isteyen bir iş olduğunu öğrenen Baha Çamlıdere muz satıcısına daha çok sinirlenir. Baha Çamlıdere kapıcıyı muz satıcısını apartmana sokmaması konusunda uyarır ve aksi halde kendisini apartmandan attıracağını söyler. Kapıcı muz satıcısına engel olmak ister. Fakat muz satıcısı kapıcıyı dinlemez. Kendisine saygısızlık edildiğini düşünen kapıcı muz satıcısını apartmandan uzak tutmak için elinden geleni yapar. Fakat ertesini gün muz satıcısı kendisine engel olmak isteyen kapıcıyla kavga etmeye başlar. Onların kavga ettiklerini gören diğer seyyar satıcılar da kapıcıya saldırırlar. Çıkan kavga sonucunda kapıcı hayatını kaybeder. Baha Çamlıdere'ye eşine muzun nasıl yetiştirildiğini ve onun nasıl mucizevi bir meyve olduğunu anlatmaktadır.

Temalar

Toplumsal Sınıf “Anlatıda işi olmadığı için gereksiz işlerle uğraşan müşavir ile emeğiyle uğraşan çalışanlar arasındaki zıtlık görünür kılınmaya çalışılmış, bu da muz satıcısı ve muz üstünden aktarılmak istenmiştir. Yaptığı araştırmalar sonucunda Baha Çamlıdere, muz yetiştiriciliğini çok zor olarak görürken “Seyyar bir muz satıcısı, bu dertlerin hiç birini çekmiyor. Hazıra konuyor. Yüklen sat. Oh, ne iyi! (Ağaoğlu, 1981, s. 41)” sözleriyle muz satıcılığını gereksiz bir iş olarak nitelendirmektedir. Kendi durumuna bakmadan emeğiyle iş yapanları hor görür. Onun boş oturmasından yola çıkarak devlet işlerinde oturduğu yerden maaş alanlara da gönderme yapılmaktadır. (...) Bütün bunlar göz önüne alındığında, anlatının emeğiyle çalışanlar ve iş yapmayarak maaş alanlar arasındaki zıtlıktan doğan bir mesaj taşıdığı düşünülmektedir” (Büyükboduk Kandilci 2016, 48).

TEŞEKKÜR EDERİM

Kişiler

Tamirci Mahmut “Tamirci Mahmut işine çok saygılı, dükkânı her daim açık olan bir adamdır. Hatta o denli saygılıdır ki kimseye kötü laf etmez, üstelik her şeye teşekkür eder. Onun bu nezaketini aslında müşterisi fazla bulmaktadır” (Ağaoğlu 1994, 49).

Müşteri Son on iki yıldır aynı ayakkabı tamircisine giden müşteri ellerindeki torbalarla Mahmut Usta'yı bekler. Onun aşırı nezaketinden fazlasıyla sıkılmış olan müşteri çoğu zaman başka bir tamirciye gitmeyi düşünmüştür. Fakat ciltçiyle görüşmesinin ardından müşteri Mahmut'un değerini anlar.

Ciltçi Elindeki poşetlerden kurtulmak isteyen müşteri ciltçinin dükkanına girer. Fakat ciltçi müşteriye oldukça kötü davranır. Kişilik özellikleri bakımından Tamirci Mahmut'un tam tersidir. Onunla tanışması üzerine müşteri ustanın değerini daha iyi anlar.

Boyacı Hakkı Anlatıda yardımcı işlevi gören bir yan karakterdir.

Öykü

Müşterinin Mahmut Usta'ya Kızması Elindeki torbayla ayakkabı tamircisinin önüne gelmiş olan müşteri, Mahmut Usta'yı dükkanda bulamamıştır. Bir an evvel sergiye yetişmesi gereken müşteri Mahmut Usta'nın nerede olduğunu merak eder. Mahmut Usta'nın yakın zamanda geri döneceğini düşünen müşteri beklemeye başlar. Fakat bu bekleyiş sırasında müşteri Mahmut Usta'nın başına kötü bir şey gelmiş olabileceğini düşünür. Mahmut Usta'yı daha önce hiç kızgın bir halde görmemiş olan müşteri, onu bir kez olsun kızgın bir halde görmüş olmayı umar. Mahmut Usta atölyesinden pek çıkmayan, sürekli çalışan ve başkalarına karşı gereğinden fazla nazik olan bir karakterdir. Boyacı Hakkı Mahmut Usta'nın sürekli olarak müşterilere teşekkür ediyor olmasından şikayet etmektedir. Mahmut Usta müşterilerine her fırsatta teşekkür etmektedir. Müşteri Mahmut Usta'nın daha sinirli ve huysuz bir insan olmuş olmasını diler.

Müşterinin Kendi Kızgınlığından Pişman Olması Mahmut Usta'nın başına kötü bir şey geldiğinden endişelenen müşteri, istemsiz bir halde elindeki poşetleri ciltçiye bırakmaya karar verir. Ciltçinin dükkanına giren müşteri onunla iletişim kurmaya çalışır. Lakin ciltçi müşterinin söylediği hiçbir şeye karşılık vermez. En sonunda ciltçi müşteriye; cilt için geldiyse elindeki poşetleri bırakmasını aksi halde hiçbir söylemeden dükkânı terk etmesini söyler. Ciltçinin tavırlarından hoşlanmayan müşteri ona Mahmut Usta'dan ahlak dersi almasını söyler. Ardından dükkânı terk eden müşteri Mahmut Usta'nın değerini anlar.

Temalar

Pişmanlık Son on iki yıldır ayakkabılarını Mahmut Usta'ya tamir ettirmiş olan müşteri, onun aşırı nazik tavırlarından oldukça sıkılmış ve onun az da olsa kaba bir insan olmasını istemektedir. Dükkânın önünde bu şekilde düşünen müşteri ciltçiyle tanıştıktan sonra tamamen fikir değiştirir: “İlk kesitteki nesnesi için destekleyici olan ciltçi ikinci kesitte engelleyici olmuştur. Adam, içinden kınadığı tamircisinin değerini komşu dükkândaki kaba davranışlar sonunda anlamıştır. Anlatı, bir durumun karşıtlıklar olmadan anlaşılamayacağına dikkat çekmektedir. Biraz önce ustanın aşırı nezaketinden yakınan adam artık “çok kaba oldu insanlar. Çok terbiyesiz oldular.” şeklinde düşünmektedir” (Büyükboduk Kandilci 2016, 50).

ESKİDEN, BİR SABAH...

Kişiler

Anlatıcı Anlatının başkarakteri olan anlatıcı, kitabevi sahibi olan bir dostunun daveti üzerine işletmeye gelmiştir. Kendisi burjuva sınıfına mensuptur. Kitabevine gelen sol görüşlü bir delikanlıyla kavga eder.

Delikanlı Sol ideolojinin savunuculuğunu yapan delikanlı kitabevine kolilerin içindeki kitapları taşıdığı sırada anlatıcıyla çarpışır. Delikanlının aksi tavırları nedeniyle ikili kavga eder.

Kitabevinin Çırağı Kitabevi sahibinin yardımcısı ve delikanlının arkadaşıdır.

Öykü

Delikanlının Anlatıcıyı Yere Düşürmesi Anlatıcı, kitabevi sahibi olan dostunun daveti üzerine sabah saatlerinde kitabevine gelmiş ve dostunun kendisine vereceği kitabı beklemektedir. Kitabevini patronun yardımcısı açmıştır ve elindeki kitap dolu kolileri içeri taşımaktadır. Balıkçı kazağı giymiş bir genç elindeki kutularla dükkana girerken anlatıcıya çarpar ve onu yere devirir. Anlatıcı delikanlının özür dilemesini bekler fakat delikanlı aksine anlatıcının ayaklarının dibine tükürür ve yardımcıya patronun ne zaman geleceğini sorar. Delikanlıyla yardımcı arasında geçen konuşmaları dinleyen anlatıcı delikanlının devrimci bir genç olduğunu öğrenir. Delikanlının devrimci olduğunu öğrenen anlatıcı içten içe ona karşı sıcaklık duymaya başlar. Fakat anlatıcıya göre bir devrimcinin düşürdüğü kişiden özür dilemesi gerekmektedir. Kendini bir burjuva olarak gören anlatıcı kendini delikanlıya hak verirken hayal eder. Ardından delikanlıyla Marksçı ve Hümanist ahlak üzerine tartıştığını düşünür. Anlatıcı, aynı dünya görüşünü benimsediği delikanlıyı haklı çıkarmaya çalışır ve kendi zihninde onunla ahlak üzerine bazı tartışmalar yapar.

Anlatıcının Delikanlıya Saldırması Fakat en sonunda anlatıcı yere düştükten sonra gerçekten neler yaşadığını anlatmaya başlar. Başlangıçta bir burjuva olarak yasaların kendisini koruyacağını ve delikanlıyı dava edebileceğini düşünür. Ardından onurunun ayaklar altına alınmasına göz yummak istemeyen anlatıcı Marksçı bazı sanatçıların ahlak anlayışlarına göndermede bulunur. En sonunda anlatıcı devrimcilerin de bekleyebileceklerini söyleyerek delikanlının kazağını çekiştirmeye başlar. Zira anlatıcı devrimcilerin her konuda öncü olduklarını ve asla durmamaları gerektiğini düşünmektedir. Anlatıcının verdiği tepkiye şaşırarak delikanlı kendini kurtarmaya çalışır ve çevredekiler ikiliyi ayırmaya çalışırlar. İşinden olabileceğini düşünen yardımcı anlatıcıdan yana tavır alır. Anlatıcı, delikanlı tarafından uğradığı hakarettten ziyade onu tutamamış olmaktan öfke duyar. Zira delikanlının giydiği kazak yüzünden anlatıcı onu tutmayı başaramamıştır.

Temalar

Öfke “Anlatıda, kendiyile aynı davada gördüğü delikanlının nezaketsiz tavırları eleştirilir. Böyle bir insanın aydın düşüncelerinde de sakatlıklar olacağı vurgulanır. Anlatıcı ve delikanlı arasındaki zıtlık, insanın ne kadar düşünürse düşünsün aklıyla değil, duygularıyla hareket ettiği üstüne kurulmuştur. Anlatı boyunca yaşadığı aşağılayıcı tavır karşısında düşünen, senaryolar geliştiren anlatıcı, içindeki hırsı yenemeyerek delikanlıya saldırmıştır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 52). Maruz kaldığı aşağılama karşısında ahlaki birçok olguyu aklından geçiren anlatıcı, delikanlıya nasıl bir karşılık vermesi gerektiği konusunda kararsız kalır. Başlangıçta aynı dünya görüşünü savunduğu kişiye karşı devrimci bir üslupla karşılık vermek ister. Fakat en sonunda duygularına hakim olamayan anlatıcı en ilkel dürtüleriyle delikanlıya saldırır. Öfkesine hakim olamamış olan anlatıcı, burjuva sınıfına mensup olmanın sağladığı avantajla onurunu korumak ister.

YAN KAPI

Kişiler

Anlatıcı Anlatının başkarakteri olan anlatıcı, bir dostuyla birlikte Sosyalist sistemle yönetilen bir ülkeye gitmiştir. Anlatıcının ülke üzerine edindiği izlenimler oldukça nesnelidir. Fakat Sosyalist dünya görüşüne sahip olan arkadaşının izlenimlerini gerçek dışı bulur.

Arkadaş Anlatıcıyla birlikte Sosyalist bir ülkeyi gezmeye gitmiş olan karakter dünya görüşü sebebiyle ülke üzerine edindiği bütün izlenimleri ve düşünceleri oldukça tarafsızdır.

Kız Elçilik binasına götürülen genç kızın hayat kadını olduğu düşünülmektedir. “(...) kız da güzel çizgiliydi. Uzun, iyice açık kumral saçlıydı. Blucinliydi. Pembe, mat bir teni vardı. Boyasız. Kıvrık dudaklar...” (Ağaoğlu 1994, 95).

Öykü

İlk İzlenimler Sosyalist bir ülkeye gezi için gitmiş olan anlatıcı, büyükelçilik önünde duran arkadaşının çatıyı ne kadar beğendiğini duymuştur. Arkadaşının uyarısı üzerine binanın çatısına bakan anlatıcı çatıyı gerçekten de güzel bulur. Fakat binanın diğer kısımlarını da inceleyen anlatıcı gördüğü manzaradan hiç hoşlanmaz. Zira binanın etrafı çöplerle, dilenen insanlarla ve yıkık duvarlarla doludur.

Anlatıcının Gerçekçi İzlenimleri Elçilik binasının yanında bulunan daha küçük bir binaya kültür işlerine bakan kişi genç bir kız getirir. Binaya götürülen genç kızın her halinden hayat kadını olduğu ve onun elçilik çalışanlarıyla birlikte olduğu bellidir. Çevrede olup biten bütün olumsuzlukları gözlemleyen anlatıcı, arkadaşının çatıya duyduğu hayranlığa şaşırır. Zira arkadaş bir Sosyalisttir ve övebileceği tek şey olan çatıya odaklanmıştır. Anlatıcı da Sosyalist dünya görüşünü savunuyor olsa da çevresinde olup biten bütün olumsuzlukları gerçekçi bir şekilde gözlemler. Elçiliğe götürülen küçük kıızı ve ülkedeki hiçbir olumsuzluğu görmeyen arkadaşını anlatıcı ironik bir üslupla eleştirir.

Temalar

Kendini Kandırma Anlatıcının başkarakteri, arkadaşının yanlış koşullanmasını ve kendini kandırma durumunu şu ifadelerle dile getirmektedir: "En iyisi arkadaşımı, hemen bütün geri kalan yapıları çirkin bir ülkenin, hemen bütün geri kalan çatıları çirkin bir kentine, o kentteki böyle güzel bir çatı altına büyükelçi göndermek. Yalnız, o zaman tek başına güzel olan bu çatıya dışardan, yukardan bakamayacak. Yan kapıları denetlemek için de epey çaba harcamak zorunda kalacak. Çok bunalacak. Bunalsın" (Ağaoğlu 1994, 100). Savunduğu dünya görüşü nedeniyle Sosyalist ülkenin yalnızca iyi yanlarını gören arkadaş oldukça tarafdardır. Anlatıcı, arkadaşının gerçekleri görebilmesi için bazı girişimlerde bulunmaya niyetlenir. Fakat onun kendini haklı çıkarabilmek için farklı şeylere odaklanacağından neredeyse emindir.

Bİ SEVMekten... Bİ ÖLÜMDEN...

Kişiler

Sakine Çiçek "Sakine evini de, kocasını da, çocuklarını da, kayınlarını da seven bir kadın. Anlayışlı. "Kocasının kıpırdandığını, darlandığını" hemen bilen birisi. Yardımsever. Kayınları Hasan ve Sefer'i de çocuğu bilir. Hasan için, "ben senin anandım, ; anandan çok anandım yavrum" der. Erken evlenmiş. "On beşinde on kişinin çamaşırını yuğan, bulaşığını yıkayan" bir kadın. "Kadir'in çaresizliği belki de yüreğine dokunmuş", O'nunla bunun için evlenmiş. Kadir evlenmekten vazgeçse, O'nun "ayakları dibine" kendini atıverecek" kadar da evliliği istemiş. Sakine, metin, dayanıklı bir kadın: Hasan'ın ölümünden, Kadir'in cezaevine girişinden sonra şöyle der: "Kadir, Hasan'ı elime, Sefer'i kucağıma verdiğinde neden haberim vardı? O zaman o zamanın üstesinden geldimse, şimdi de şimdinin üstesinden gelirim. Neden gelemeyecekmişim? (...) Sevmek gümbürtü istemez Sefer." Ümitsizliğe kapılmaz, yılmaz. Cezaevindeki kocasına "iki paket sigara" götürebilmeyi düşler" (UÇAN, 72).

Kadir Çiçek Sakine'nin eşi olan erkek karakter viñç operatörüdür. Erkek kardeşinin yüksek gerilim hattına takılarak ölmesinden sorumlu tutulur. Sorgu için karakola götürülür.

Arif Çiçek "Arif Amca'nın "kurşun rengi kıravatı", "fötr şapkası" var. Bencil, gösteriş düşkünü birisi. Hasan'ın gömülmesinden sonra söylediği ilk sözlerden birisi şu: "İşlerimi yüzüstü koyup geldim". "Herkesçe görülebilecek "şekilde Sakine'ye para uzatır ve: "Al şunu hatim indirt. Ben seneye mezarını da yaptırırım" der. Arif, Kadir'i evlendirirken de kendi çıkarı için erkenden evlendirir: "Sermayem batmasın diye yırtıyorum. Başımı kaşıyacak hâlim yok. En iyisi bir kız bulayım, seni evlendireyim, sana da bakar, kardeşlerine de". Kadir, amcasının bu "karı arayışını elinin tersiyle itip" doğruca Sakine'ye gelir, O'nunla evlenir. Sakine hasta iken, Arif Amca'dan Sefer'e bakması istenir. Amca, bunu da kabullenmez; O, "dağa köşk" yaptırmaktadır" (UÇAN, 72).

Hasan Çiçek Kadir'le birlikte çalışan küçük kardeş yüksek gerilim hattına takılarak hayatını kaybeder. Ailesi için oldukça önemlidir ve mütevazı düşleri vardır.

Sefer Çiçek Kadir'in kardeşlerinden biri olan erkek karakter amcasından hiç haz etmemektedir. Sakine'nin hasta olduğu dönemde Kadir Sefer'i Arif'e göndermek istemiştir. Fakat Arif Kadir'in bu isteğini çıkarıcı mazeretleri yüzünden geri çevirmiştir.

Öykü

Hasan'ın Cenazesi ve Arif Amca'nın Cenazeye Katılması Yüksek gerilim hattına takılarak korkunç bir şekilde can vermiş olan Hasan'ın ölümünden ağabeyi Kadir Çiçek sorumlu tutulur ve sorgulama için karakola götürülür. Çiçek ailesinin evinde matem havası hakimdir. Kadir'in eşi olan Sakine Çiçek Hasan'ın öldüğüne hala inanmamaktadır ve baş sağlığına gelen konukları karşılamaktadır. Diğer yandan Sakine Orhan, Kemal, Gülten ve Ayten adlı çocuklarıyla ilgilenmektedir. Amcalarının öldüğünü öğrenen çocuklar her zamankinin aksine oldukça sessizlerdir. Daha önce kendisini hiç göstermemiş olan Arif Çiçek Hasan'ın cenazesine gelmiştir ve bütün mahalleliler ilk olarak ona baş sağlığı dilemişlerdir. Sakine ve Sefer Arif'in Hasan'ın cenazesine geliş sebebini tam olarak anlamamışlardır. Fakat Sakine Arif'in bakışlarından onun kendisini suçladığını düşünür.

Sakine'nin Arif'in Ölümünde Dolayı Kendini Suçlaması Hasan'ın hayatını kaybettiği gün Sakine, eşi ve kayınbiraderi için endişelenerek çocuklarıyla birlikte ilaçalı pamuk tarlalarını geçerek kanaletlerin olduğu yere gitmiştir. Hasan'ı kömüre dönmüş bir halde gören Sakine hem üzülmüş hem de Kadir hayatta olduğu için şükretmiştir. Eşinin hayatta olmasına şükretmiş ve sevinmiş olan Sakine Hasan'a saygısızlık ettiğini düşünerek kendini suçlamaya başlamıştır. Arif'in keskin bakışlarından suçluluk psikolojisine giren Sakine çocuklarının Hasan'ın cesedini bir daha nasıl unutabileceklerini düşünür. Kadir yerine Hasan'ın ölmüş olmasına şükrettiği için kendini suçlar. Sakine'yle evlenmeden önce iki çocuğu olan Kadir, dürüstlüğüyle Sakine'yi etkilemeyi başarmıştır. Sakine Kadir'le evlenmiş ve Çiçek ailesi büyük maddi zorluklar yaşamıştır. Hastalığı yüzünden bir yıl boyunca ev işleriyle ilgilenememiş olan Sakine, ailesini zor durumda bırakmış olmaktan üzüntü duyar. Çiçek ailesi maddi açıdan büyük zorluklar yaşadıkları zamanlarda Arif amcalarından yardım istemiş fakat ondan hiçbir yardım alamamışlardır. Geçmişte Kadir Sefer'i Arif'in yanına göndermek istemiş fakat Arif Kadir'in isteğini kabul etmemiştir. Sakine Sefer'in Arif'e soğuk davranmasının sebebi olarak onun olan biteni bildiğini düşünür.

Arif'in Gerçek Niyetinin Açığa Çıkması Birkaç gün sonra Sefer elindeki bir gazeteyle eve gelir. Sefer Sakine'ye Hasan'ın ölümünün gazetede haber yapıldığını söyler. Verilmiş olan ilana göre Arif Çiçek, birlikte iş yapmak istediği Kansa Şirketi'ne Hasan'ın cenazesine gönderdikleri çiçek için teşekkür etmektedir. Arif, hayatını kaybeden Hasan aracılığıyla şirket sahiplerine kendini acındırmış ve onlarla birlikte iş yapma fırsatı elde etmiştir. Arif'in gerçek niyetini öğrenen Sakine ile Sefer suçluluk psikolojisinden kurtulur ve Arif'in ne kadar fırsatçı ve ahlaksız bir karaktere sahip olduğunu yeniden anlarlar. Aile üyeleri ellerindeki parayla tutuklu bulunan Kadir'e sigara götürmeye karar verirler.

Temalar

Suçluluk *Yüksek Gerilim* adlı öykünün devamı niteliğinde olan anlatıda Hasan'ın ölümünde sonra yaşanan olaylar anlatılır. "Dışöyküsel bir anlatımın kullanıldığı öyküde öne çıkan eyleyenler Sakine, Arif Bey ve Sefer'dir. Sakine, cenaze günü evine gelen Arif Bey'in kendisini ve kocasını Hasan'ın ölümünden dolayı suçladığını düşünmektedir. Bu yüzden Sakine'nin ilk kesitte ulaşmak istediği nesne, suçsuzluğunu kendine ve çevresine kanıtlamaktır" (Büyükboduk Kandilci 2016, 55). Bir gece, eşi ve kayınbiraderinin eve gelmemeleri üzerine çocuklarıyla birlikte çalışma alanına giden Sakine Hasan'ı kömüre dönmüş bir halde görür. İkilinin başına kötü bir şey geldiğini düşünerek canhıraş bir şekilde alana varmış olan Sakine Kadir'in hayatta olmasına sevinmiştir. Kadir'in hayatta olmasına sevinmiş olan Sakine Hasan'ın ölümünü görmezlikten geldiği için kendini suçlar. Cenaze sırasında Arif Amca'nın bu durumun farkına vardığını sanır. Fakat daha sonra Arif Amca'nın Sakine'ye neden kötü gözle baktığı açıklığa kavuşur.

Açgözlülük Çiçek ailesinin zor zamanlarında onları daima yalnız bırakmış olan Arif Amca, yeğeninin cenaze törenine katılmıştır. Aile üyeleri amcanın cenazeye gelmiş olmasına oldukça şaşırılmışlardır. Arif Amca Sakine'ye cenaze işlemleri için herkesin görebileceği bir şekilde para da verir. Fakat anlatının sonunda Arif Amca'nın cenazeye katılma sebebi anlaşılır. Birlikte çalışmak istediği Kansa Şirketi'ne kendini acındırmak isteyen Arif Amca Hasan'ın ölümünü fırsata çevirmiştir. Şirket cenazeye çiçek göndermiş ve Arif Amca gazeteyle ilan vererek çiçek gönderen şirkete teşekkür etmiştir.

HÜZZAM MAVİSİ

Kişiler

Güner Sümer “Güner Sümer’in doğumundan ölümüne dek yaşamı, kısa cümlelerle olaylara gözlemci bir anlatıcı tarafından aktarılmıştır. Yaşamı aktarılan Güner Sümer’in hastalığına dek yaşadıkları yoğun bir anlatımla arka arkaya verilmiş; hastalığı için Londra’ya giderken Paris’te görüp aldığı kurutulup çerçevenlenmiş kelebek öyküye ad olmuştur” (Büyükboduk Kandilci 2016, 57).

Öykü

Güner Sümer’in Hayatı 1936 yılının Mart ayında dünyaya gelmiş olan Güner Sümer; bir yaşında boğmaca olmuş ve beş yaşına geldiğinde dört yaşındaki bir kızı Kızılay Alanı’na kaçırdığı için tutuklandı ve büyük babasının yanına sürgüne gönderildi. Altı yaşında edindiği oyuncak bir davulla sokak sokak dolaşır davul çaldı. Yedi yaşına geldiğinde kömürlükte Karagöz oynatmaya başlamış ve giriş biletlerini kendisi satmıştır. Sekiz yaşında edebiyat dergisi çıkaran Güner çıkardığı nüshayı on dört kişiye okutmuştur. On sekiz yaşında çıkardıkları Mavi adlı dergide karamsar gençlerin şiirleri ve hikayeleri yayımlanır. On dokuzuna geldiğinde Üniversite Tiyatrosu’nda ve Sahne Z’de tiyatro oynamaya başladı. Yirmi yaşında askere gider ve geri döndüğünde Yarın Cumartesi adlı oyununu kaleme alır. Yirmi iki yaşında Kızılay’da özgürlükçü gençlerle birlikte coplanır. Yirmi dört yaşına geldiğinde tiyatro öğrenimi için Paris’e gider. Yarın Cumartesi’nin sahnelenişinde bulunamayan Güner babasından hiç destek almamıştır. Zaman içinde mevcut düzenin insanları nasıl birbirlerine düşürdüğünü gördü. Bu düzene Bozuk Düzen adını vererek ilk çılgınlığını atmıştır. Yazdığı oyunu arkadaşı Asaf’la birlikte AST’da sahneler. Godot’yu Beklerken’i oynarken trajik durumlara güldüğü için fitik olmuştur. Fakat hastalığını hiçbir zaman dert etmemiştir ve onunla birlikte yaşamaktan hoşlanmış. AST’ın Anadolu turnesi sırasında gerçekleşen trafik kazasında Asaf hayatını yitirir ve onun ölümüne en çok Güner üzülür. Çeşitli zorluklar ve bunalımlar yaşayan karakter otuz dokuz yaşında baba olur. Oğluna devrimci gençlerin liderlerinden olan Sinan’ın adını verir. Kırk yaşına geldiğinde sol bacağına kara bir ben çıkar. Hastalığıyla barış içinde yaşamak istese de bir süre sonra hasta hücreler bütün vücudunu istila eder. Tedavi için Londra’ya gittiğinde önünden geçtiği vitrinlerden birinde kurutulmuş mavi bir kelebek görür ve onu almak ister. Kırk bir yaşında aldığı hüzzam mavisini keleştiği duvara astıktan sonra ortalıktan kaybolur. Kimiler onun gözü arkada gittiğini söylerken kimileri de dostlarıyla birlikte olduğunu söylemektedir.

Temalar

Hüzün “Öykü metninde Güner Sümer kendi hayatını ve benliğini “mavi kelebek” ile özdeşleştirir. Mavi keleştiğin “tutuklu”, “onurlu ve diri” kanatlara sahip olarak betimlenmesi, öykü metninde aktarılan biyografik özne ile uyumlu bir ilişkiye sahiptir” (Soylu 2020, 142). Hayatı boyunca büyük zorluklara göğüs germiş olan anlatıcının başkarakterini Güner Sümer, mücadele verdiği bütün zorluklara gülümseyerek karşılık vermiştir. Kendi ayakları üzerinde durarak cesurca kendini inşa etme çabası içinde olan Güner Sümer kendini Paris’teki bir mağazanın vitrininde gördüğü mavi keleşte benzetmiştir. Kırklı yaşlarında ölümcül bir hastalığa yakalanmış olan Güner Sümer, kimseye kendini acındırmak istemediği için sessizce ortadan kaybolmuştur.

H

Kişiler

Anlatıcı “Uzaya gidecek insanları taşıyan aracın ay yolculuğu başlamak üzeredir. Radyodan bu yolculuğu dinlemekte olan anlatıcı, uzay yolculuğu başlarken kendi ülkesinden ve yakınlarından uzakta bir başka ülkeye doğru yola çıkar. Sanki bir an süren bu yolculuğun ardından ülkesinden ve arkadaşlarından çok uzakta, görkemli bir otel odasına yerleşir. Kafasında ay yolculuğunu, uzakların ne denli yakın olduğunu düşünürken otel odasındaki telefon ve bu telefonun yanındaki not gözüne çarpar. Bu notta dünyanın herhangi bir yeriyle konuşulmak istendiğinde aranacak numara vardır. Anlatıcı, önlenemez bir istekle kendi yakınlarını aradığını hayal etmeye başlar” (Büyükboduk Kandilci 2016, 57).

- A Anlatıcının başlangıçta konuşmaya niyetlenip daha sonra bu niyetinden vazgeçtiği kişidir.
- B Anlatıcının sevdiği bir arkadaşıdır
- C Anlatıcının gece geç saatlere kadar oturan bir arkadaşıdır.
- D Anlatıcının kız kardeşidir.
- E Anlatıcının karamsar bir arkadaşıdır ve ikilinin geçmişte bir ilişki yaşamış oldukları hissettirilir.
- F Anlatıcının umursamaz ve bencil arkadaşlarından biridir.
- G Anlatıcının, çocukları olan ve mutsuz bir kadın tanıdığıdır.

Öykü

Anlatıcının Yakınlarına Ulaşma İsteği 1969 yılının Temmuz ayında kentin havaalanına inmiş olan anlatıcı, radyoda Apollo 11'in uzaya fırlatılışını dinlemektedir. Cape Kennedy'den saat on altı otuzda fırlatılacak olan Apollo 11 mekiği Satürn 5 füzesi aracılığıyla atmosfer dışına çıkarılacaktır. İnsanlığın binlerce kilometre uzaklıkta olan yerlere kısa sürede ulaşabildiği bir çağda anlatıcı oldukça yalnızdır. Konaklayacağı otele giden anlatıcı, çalışan tarafından odasına yerleştirilir. Apollo 11'in uzay macerasıyla ilgili gelişmeleri dinleyen anlatıcı aynı zamanda yaşadığı yalnızlığı düşünmektedir. Uzun süredir sevdiklerinden uzak kalmış olan anlatıcı, sürekli olarak kendi iç sesini dinlemektedir ve içinde bulunduğu karamsar ruh hali onu bunaltmaktadır. Yakınlarının adını unutmuş ve onları harflerle nitelendiren karakter yalnızlığından kurtulmak istemektedir. Yanındaki telefon sayesinde nerede olursa olsun istediği her insana birkaç saniye içinde ulaşabileceğinin farkındadır. Fakat anlatıcının kimi arayacağı konusunda kafası oldukça karışıktır.

Anlatıcının Kendine Yakın Birini Bulma İsteği İlk olarak A'yı aramayı düşünen anlatıcı onu aramaktan hemen vazgeçer. Zira onunla görüşmeyi hiç istememektedir. Daha sonra sevdiği bir arkadaşı olan B'yle görüşmek isteyen anlatıcı onun ne durumda olduğunu merak eder. Anlatıcı B'nin kendisiyle görüşmekten mutlu olacağını düşünür. Fakat B'nin yaşadığı şehirde saat gece vakitleridir ve anlatıcı onu aramaktan vazgeçer. Ardından anlatıcı C'yi aramayı düşünür. Arkadaşının gece vakitlerine kadar oturduğunu hatta kendisini aramayı beklediğini düşünür. Fakat anlatıcı daima C tarafından aranmayı beklemiş ve arandığı zamanlarda da işi olduğu için C'nin aramalarına cevap vermemiştir. Ardından anlatıcı kız kardeşi olan B'yi aramayı düşünür. Onun küçüklüğünde her şeyden korktuğunu ve kendisine sığındığını hatırlar. Fakat B ilerleyen yaşlarında güçlülere boyun eğmiş ve onların arasına karışmıştır. Bir gün B anlatıcıya gücü elinde bulduran kişilerin güzel hayatlar yaşadıklarını ve onları görmezlikten gelerek ya da düşman olarak görerek yalnızca kendilerine zarar vereceklerini söylemiştir. Anlatıcı, karamsar bir dostu olan E'yi aramayı planlar. Onun ne kadar duyarlı ve kendine zarar vermeye meyilli olduğunu hatırlar. Geçmişte anlatıcıyla E arasında bir ilişki yaşadığı bellidir. E anlatıcının ilgisine her zaman muhtaç olmuştur. Fakat E'nin başka birisiyle birlikte olabileceğini ya da onun ölmüş olabileceğini düşününce ona telefon etmekten vazgeçer. Daha sonra anlatıcı F'yi aramayı düşünür. Fakat F babasının cenazesinde kendi işleriyle uğraşmış ve çıkar elde edebileceği bir toplantı için cesedin çürüyüp kokmasına göz yummuştur. F'nin sorumsuzluğunu ve düşüncesizliğini hatırlayan anlatıcı onu aramaktan vazgeçer. Ardından anlatıcı G'yi aramayı düşünür. Fakat G'nin çocukları vardır. Anlatıcı G'nin kendi çocuklarıyla ilgilendiğini düşünür. Fakat daha sonra onun mutsuz olduğunu ve kendini içkiye vermiş olabileceğini düşünür. Dostlarının içinde bulunduğu durumu düşünen anlatıcı birilerini aramaktan vazgeçer. Apollo 11'in seyahatini dinlediği sıralarda kendini sokağa atar. Çevresinde birçok insan görür. Çevredeki halka H adını veren anlatıcı yeni bir dost bulmanın peşindedir.

Temalar

Yalnızlık “Anlatıcının temel zıtlığı, yakınlık uzaklık arasındadır. Aya bile giden insanların birbirine uzaklığı, iletişimsizliği vurgulanmıştır. Anlatıcı, uzak kentteki otel odasında gönül rahatlığıyla arayacağı birini bulamamıştır. Dünyanın her yerine ulaşmak telefon aracılığıyla mümkündü ama bu, insanların birbirine ulaşması için yeterli değildir. Birbirine yakın gibi görünenler aslında çok uzaktır. İletişim

çağında, kurulamayan iletişimi konu alan anlatıda sık sık geçen aya gidiş haberi de bu zıtlığı ortaya koymak için kullanılmıştır. Bir iletişim aracı olan radyo sayesinde çok uzak mesafelere giden insanların haberi, dünyada pek çok insanı bir araya getirmiştir. Bu kadar uzaklar yakinken, yakın görünenler aslında uzaktırlar” (Büyükboduk Kandilci 2016, 60). Teknolojik gelişmeler insanlar arasındaki mesafeleri neredeyse tamamen kaldırmış olsa da insanoğlunun kendi bilişsel dünyasından kaynaklanan yalnızlığı sona ermemiştir.

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Mantıklı/Duygusal) “Uzaya gidecek insanları taşıyan aracın ay yolculuğu başlamak üzeredir. Radyodan bu yolculuğu dinlemekte olan anlatıcı, uzay yolculuğu başlarken kendi ülkesinden ve yakınlarından uzakta bir başka ülkeye doğru yola çıkar. Sanki bir an süren bu yolculuğun ardından ülkesinden ve arkadaşlarından çok uzakta, görkemli bir otel odasına yerleşir. Kafasında ay yolculuğunu, uzakların ne denli yakın olduğunu düşünürken otel odasındaki telefon ve bu telefonun yanındaki not gözüne çarpar. Bu notta dünyanın herhangi bir yeriyle konuşulmak istendiğinde aranacak numara vardır. Anlatıcı, önlenemez bir istekle kendi yakınlarını aradığını hayal etmeye başlar” (Büyükboduk Kandilci 2016, 57). Aramak istediği kişileri harflerle isimlendirmiş olan başkarakter, aramaya niyetlendiği kişilerin durumunu düşününce çeşitli sebeplerden dolayı onları aramaktan vazgeçer. Geçmişte yaşanmış kötü deneyimler ve fikir ayrılıkları başkarakterini yeni arkadaşlar edinmeye sevk eder.

Yalnız Tanıdıklarından ayrı düşmüş olan anlatıcı, gelmiş olduğu kentte derin bir yalnızlık hisseder ve sevdiklerini aramaya niyetlenir: “Apollo 11’in serüvenini hiç kimsesiz bir odada, bir radyonun başında hemen hemen aralıksız izliyordu. Bu serüven birden bir başka serüvenle içiçe girdi; onun kopmaz bir parçası oldu. Şimdi dünyanın bir başka ucunda, bulunduğu yerden bilinmeyen uzaklıkta bir kentin en görkemli otelinde. İşte gerçekten burda. Ansızın. İnanılır gibi değil. Daha gözkırpımı bir zaman önce kendi yurdunda, yuvasında olmalıydı. Orada, bir havaalanında, en yakınlarıyla yanyana. A ile, C ile. F bile” (Ağaoğlu 1994, 134).

Sakin Zihnindeki kötü düşüncelerden kurtulmak isteyen anlatıcı kendini sessizliğin hiçliğine bırakmak ister: “Geride kalmış bu çılgın yapımın uzantılarını şimdi düşünmek istemiyor. Şimdi bu gümüşsü ormanı, bu denizin derinliklerini, bu engin sessizliği, içine bırakıldığı serinliğin: bir yanı madensel mavi, bir yanı gökkuşağı yansımalarıyla yıkanan serinliğin dört bir ucunu tanıması gerek. Her şeyden, sestem bile bir an’da kopmuş, boşluğa fırlatılmış, yumuşak yataklı, nerden aydınlatıldığını ele vermeyen, her çiğ ışıktan korunmuş bir oda bu” (Ağaoğlu 1994, 144).

Takıntılı Yerleştiği odadaki detayları dikkatlice gözlemleyen anlatıcı takıntılı bir karakter izlenimi vermektedir: “Mavi inci beyazlığındaki duvarlar. Usta fotoğrafçıların Kuzey buzullarında, Kuzey buzullarının gündüz-gecelelerinde yakalayabilecekleri renkteki bir tavan. Duvarları. Dokunsan seni okşayacaklarını sandığın yumuşaklıkta bölen. Dilimleyen yapay dokuda kara kan damarlı tahtalar. Bu tahtaların çerçevelik ettiği, boşluğa çarçabuk ve gelişigüzel çizilivermiş duygusu yaratarak ister istemez Moholy-Nagy’nin heykellerini düşündüren desenler. Çinko tel gerisinde, beyazdan kromaj grisine, kromaj grisinden kurşun rengine uzanan desenler. Sinetik mi deniyor buna?” (Ağaoğlu 1994, 144).

Duyarlı Otel odasında yalnız başına bulunduğu zamanlarda sevdiklerinin durumunu düşünür: “G, kocasını bir trafik kazasında kaybetti. Bunca sorumluluğu ve gittikçe artan yalnızlığı ortasında G kimbilir nasıl sevinç duyar kendisini aramış olmamdan. Nasılsın G? Nasılsın? Küçükler nasıl? Seni düşündüm. Kendimi de düşündüm. Boşluktaydım. Şimdi yanındayım. Hayır. Yalnız senin için değil. Kendim için de... Hepimiz için. G, biliyor musun, bazen çok yakinken çok uzak oluyoruz. Bunu düşündüm” (Ağaoğlu 1994, 171).

Çaresiz Eski dostlarıyla görüşmenin doğru bir fikir olmadığını kavrayan anlatıcı, halk arasına karıştığına yeni bir dost edinmeye niyetlenir ve ona H adını verir: “Yürüdükçe bir yere ulaşıyor. Kalabalıklar ıssızlıklara, ıssızlıklar yeni kalabalıklara kenetleniyor. İnsanlar, onlar, böyle uzun caddelerde, ıssız yan sokaklarda ses hızının iki ucundan çekilen çizgiler gibi kesişmeden, birbirlerinden habersizce geçiyorlar. Ansızın bütün bu kalabalığın, her şeyin, hep birlikte kocaman bir H olduğunu sandı. İşte aynı an’da, aynı yerde birlikte olabildiği bir H. "H..." dedi usulca. "Hişt, hişt H... Duyuyor musun beni?" (Ağaoğlu 1994, 176).

AKŞAMÜSTÜ

Kişiler

Büyükbaba Harp yıllarında çocuklarını ve ailesini korumak için büyük fedakarlıklar yapmış olan karakter evini satmıştır. Fakat daha sonra kızı ve damadıyla arası bozulmuş olan dede onlara küsmüştür.

Kız Büyükbabanın kızıdır ve babasıyla barışabilmek için ona pufböreği yapar.

Damat Geçmişte dedenin ailesini sel felaketinden kurtarmıştır. Fakat aksi tavırları nedeniyle büyükbabayla arası açılmıştır.

Torun Damatla kızın çocuğudur ve büyükbabanın torunudur. Annesinin yaptığı pufböreğini dedesine götürür ve küs olan yakınlarının birbirleriyle barışmalarını ister. Aynı zamanda torun anlatıcı görevini de üstlenir.

Öykü

Dedenin Kızına Küsmesi Bir bağ evi olan dede, harp yıllarında çocuklarının ve ailesinin geçimini sağlayabilmiş olmaktan gurur duymaktadır. Geniş bir ailede büyümüş olan kızı için bağ evini satmış ve başka bir eve yerleşmiştir. Çevrede atların ve ineklerin olmasından yaşanan evin bir kır evi olduğu anlaşılmaktadır. Dede, kızıyla damadına küsmüştür. Dede damadıyla bazı konularda anlaşmamaktadır. Torun, annesinin yaptığı sahanın içindeki pufböreğini dedesine götürür. Uzun bir süre dede sahana hiç dokunmaz. Yetiştirdiği hıyardan da yemez. Yalnızca rakı içer ve mezelerden yer. Dedesini çok seven ve onun ut çalışına hayranlık duyan torun onun ebeveynleriyle barışmasını istemektedir. Fakat dede, kızını ve damadını affetmekte zorlanmaktadır. Bundan dolayı kızının gönderdiği böreği yememekte ısrar eder.

Dedenin Kızını Affetmesi Harp yıllarında kızını nasıl koruduğunu ve onun için bağ evini sattığını düşünen dede vefasızlığa uğradığını düşünür. Ali Baba adlı bir ozanın destanlarını anlatan ve onun gibi olmak isteyen dede, kendisinin de bir nevi Köroğlu olduğunu düşünmektedir. Dede, her ne kadar damadıyla anlaşmasa da bir sel felaketinde onun canhıraş bir halde nasıl ailesini kurtardığını hatırlar. Bunun üzerine yumuşamaya başlayan dede kızının getirdiği börekten yer. Dedesinin ut çalışını dinleyen torun enstrümandan çıkan sesin akşamüstünün izi olduğunu düşünür.

Temalar

Onur Harp yıllarında ailesiyle birlikte bir bağ evinde yaşamış olan dede, yapmış olduğu fedakârlıklar sayesinde onların geçimini sağlayabilmiştir. Ailenin büyüğü olarak yapmış olduğu fedakârlıklardan gurur duyar. Fakat damadının ve kızının kendisine vefasızlık ettiklerini düşünen büyükbaba onlara küsmüştür. Kız, oğlu aracılığıyla babasına barışmak amacıyla sahanın içinde pufböreği gönderir. Gururunu çiğnetmek istemeyen dede bir süre pufböreğine hiç dokunmaz ve kızını affetmeye niyeti yoktur.

Sevgi Kızı ve damadına bilinmeyen bir sebepten küsmüş olan dede, uzun bir süre onlarla barışmamak için çaba göstermiştir. Fakat geçmişte büyükbabanın ailesi damadı sayesinde bir sel felaketinden kurtulmuştur. Kızının barışma çabalarını ve torununun ilgisiyle sevgisini gören büyükbaba zaman içinde yumuşar. En sonunda sevgi galip gelir ve dede kızının göndermiş olduğu pufböreğinden yemeye başlar.

KULAK TİKAÇLARI

Kişiler

Anlatıcı “Çevresinde duyduğu gürültülerden dolayı deliksiz uykuya hasret kalan anlatıcı, bir arkadaşının tavsiyesi üzerine kulaklarına tıkaç takarak uyumaya çalışır. Önceleri bu tıkaçlara alışmasa da sonrasında gürültüleri duymadan uyumaya başlar” (Büyükboduk Kandilci 2016, 62).

Öykü

Uyuma ve Unutma İsteği Kentteki çatışma ortamından ve keşmekeşten dolayı anlatıcı geceleri uyumakta oldukça zorlanmaktadır. Uzun süredir deliksiz bir uyku uyuyamamış olan anlatıcı çevresinde olup biten gürültülere ve çatışmalara lanet eder. Adalet arayan gençlerin sokak ortasında öldürülmesi ve şiddete şiddetle karşılık veren Anarşist gruplar huzur ortamını bozmaktadır. Bir arkadaşının tavsiyesi üzerine anlatıcı geceleri yatarken kulak tıkacı kullanmaya karar verir. Kulak tıkacıyla yatan anlatıcı ilk iki gece uyumakta yine zorlanır. Zira çevresindeki hiçbir şeyi duyamayan anlatıcı bu sefer kendi kalp atışlarını fazlasıyla duymaktadır. Fakat iki gecenin ardından anlatıcı ilk defa deliksiz bir uyku çekmeyi başarır.

Anlatıcının Pişmanlığı Gece vakitlerinde sokakta bulunan anlatıcı bir patlamaya tanık olur. Çevresindeki gürültü ve feryatlar onu derinden etkiler. Çevresinde olup biten haksızlıklara karşı yapay bir sessizlik ortamı sağlayan kulak tıkacı anlatıcıyı düşündürür. Patlamanın yaşandığı gece yeniden kulak tıkacıyla yatan anlatıcı, patlamada ölen kardeşlerinin ve dostlarının seslerini duymaya başlar. Bu olayın ardından anlatıcı kulak tıkacını camdan aşağıya atar ve çevresinde olup bitenleri gerçekten duymaya karar verir.

Temalar

Pişmanlık Anlatının ilk bölümünde anlatıcı, uzama hakim olan kaos ortamında ve yoğun gürültüden dolayı uyumakta fazlasıyla zorlanır. Uzun süredir deliksiz bir uyku uyuyamamış olan anlatıcının tek isteği hiçbir şey duymadan rahatça uyuyabilmektir. Bir arkadaşının tavsiyesi üzerine anlatıcı geceleri yatarken kulak tıkacı kullanmaya başlar. Aradan iki gün geçtikten sonra ilk defa deliksiz bir şekilde uyur. Fakat bir gece sokakta yürürken bir patlamaya şahit olan anlatıcı dehşete uğrar. Eve gidip kulak tıkaçlarını takıp yattığında devrimci gençlerin feryatlarını, bağırıışlarını ve çığlıklarını duyar. Kendisi için yapay bir sessizlik ortamı yaratmış olmaktan pişmanlık duyan karakter gerçeklerle yüzleşmeye ve bunlarla birlikte yaşamaya karar verir. "Sessiz bir çığlığı göğüslemek, uykuların içine sızan gürültüleri göğüslemekten daha güç olmalı" (Ağaoğlu 1994, 200).

NERDE O ESKİ ÖLÜMLER

Kişiler

Hademe Hastanede hademelik yapan anlatı kişisi, ölüm döşeğinde olan hastaların yakınlarının feryatlarını duymaya çok alışmıştır. Fakat zaman ilerledikçe ölüm çığlıklarına fazlasıyla alışmış olan karakter eski ölümleri aramaktadır.

Hasta Ölüm döşeğinde olan anlatı kişisi, hasta odasında kardeşiyle birlikte gülüşmektedir. Hasta onun komik fıkralarına kahkahalarla güler. Hasta gülümseyerek ölüme meydan okur.

Kardeş Ölüm döşeğinde olan hastanın kardeşi, ölüm düşüncesini yenmek ve ona karşı koymak için komik hikayeler anlatıp güler.

Öykü

Hademenin Ölümlere Alışması Uzun süredir hastanede çalışan hademe, yakın zamanda ölecek olan hastaları tanımakta oldukça uzmanlaşmıştır. Ölen hasta yakınlarının feryatlarına, çığlıklarına ve saç baş yolmalarına fazlasıyla alışmıştır. Bundan dolayı hiçbir ölüm ona eskisi kadar şok edici gelmemektedir. Yine ölüm döşeğinde olan bir hasta kardeşiyle birlikte odada bulunmaktadır. Dışarıdaki bazı öğrenciler mevcut yönetimi ve hükümeti protesto etmektedirler. Öğrencilerin bağırıışlarından hasta yakınlarının feryatlarını duyamayan hademe, eski ölümlerin geçmişte kaldığına inanmaktadır.

Hademenin Eski Ölümleri Araması Hasta odasındaki kardeş, hastaya babalarını gördükleri bir rüyayı anlatmaktadır. Baba, sırtındaki küfede Türk bayrağı asılı ve pırasalardan birinde de İstiklal Madalyası asıllı bir hamalla eve gelmiştir. Anlatılan komik rüya nedeniyle hem hasta hem de hastanın kardeşi kahkahalarla güler. Odadan çığlıklar ve feryatlar duymayı bekleyen hademe kahkaha sesleri duymuş olmasına çok şaşırır. Merakına yenik düşen hademe hasta odasına girer ve kardeşlerin

anlattığı komik rüyanın bir kısmını dinler. Ölüm döşeğinde olan bir hastanın ve hasta yakınlarının gülmelerini saçma bulan hademe eski ölümlerin yeniden geçmişte kaldığını düşünür.

Temalar

Gelenek “Anlatıdaki temel zıtlık gülmek ve ağlamak kavramlarıyla temsil edilen ölüm ve yaşamdır. Ölümün eşliğindeki insanlar gülerken tepkilerini ya da dirençlerini ortaya koyarak ölümü unutmaya çalışırlar. Geleneksel kimliğe sahip olan hademe ise onları anlayamayarak, bir anlamda ayıplamaktadır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 65). Yıllar boyunca hastanede hademe olarak çalışmış ve birçok insanın ölümünü görmüş olan karakter, ölüm sırasında hastanın ve hasta yakınlarının feryatlarını duymaya çok alışmıştır. Fakat kulak verdiği bir hasta odasından gelen sesler ona oldukça yabancısıdır. Zira ölüm döşeğinde olan hastanın odasından kahkaha sesleri gelmektedir. Hademe, hastanın ve kardeşinin bu durumunu yadırgar ve eski ölümlere özlem duyar.

SESSİZLİĞİN İLK SESİ

Kişiler

Anlatıcı “Anlatıda, hastane odasında kardeşinin ölümüyle, anlatıcının geçmişi hatırlaması üzerine düşünceleri aktarılmaktadır. Çocukluğunu, ailesini ve kardeşiyle anılarını düşünen anlatıcı, babalarının kendilerine ne denli uzak olduğunu düşünür. Kardeşi büyüdüğünde çalışmak üzere onları bırakıp büyük bir kente gitmiştir. Kardeşini ziyarete giden anlatıcı, onunla özlem giderirken babalarının davranışlarını konuşmuşlardır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 65). Kadın anlatıcı, gözleri önünde can veren kardeşini zihninde yaşatmaya ve onu asla unutmamaya karar verir.

Kardeş Erkek kardeş, küçüklüğünde çevresinde olup biten olaylarla yakından ilgilenmiştir. İyi bir gözlemcidir ve oldukça meraklı bir karaktere sahiptir. Babasının cimriliğinden ve sıkıcılığundan bunalmış olan anlatıcı genç yaşlarda kente yerleşerek kendi hayatını kurmaya çalışmıştır. Devrimci gençlerle birlikte birçok eyleme katılmıştır. Genç yaşlarında ölümcül bir hastalığa yakalanan erkek kardeş hayatını trajik bir şekilde kaybeder.

Baba Oldukça cimri ve sıkıcı bir karaktere sahip olan baba, çocuklarına ve eşine gün yüzü göstermemiştir. Baba küçük çocuklarına hiçbir işe yaramadıklarını söyleyerek onları sürekli sıkıştırmıştır.

Anne Cefakar bir anne tiplemesi olan anlatı kişisi, çocuklarına ve eşine hiç itiraz etmeden hizmet etmiştir. Fakat ev işleriyle uğraştığı sıralarda sürekli iç çeken annenin yaşamış olduğu hayattan memnun olmadığı anlaşılmaktadır.

Öykü

Erkek Kardeşin Özgür Olma Çabaları Oldukça esenliksiz bir uzam olan hastane odasında kız kardeş, erkek kardeşinin cansız bedenine bakmaktadır ve onun el bileğinden kalp atışlarını duyacağını ümit etmektedir. Bir kır evinde dünyaya gelmiş olan iki kardeş babalarının cimriliğinden ve sıkıcı rutininden yılmışlardır. Erkek kardeş dışarıda yetişen karpuzların büyümelerini merakla izlemektedir. Çevresinde olup biten olayları merakla takip eden, kimi zaman ev işlerinde annesine yardım eden ve mahallede davul çalan erkek kardeş baba tarafından sürekli küçümsenir. Baba oğlunun gelecekte hiçbir şey olamayacağını düşünmektedir. En sonunda erkek kardeş babasının cimriliğine ve sıkıcılığına dayanmadığı için tek başına kente yerleşir. Zira anne de sürekli ev işleriyle uğraşsa da devamlı bir şeylerin eksikliğini hissettiği için iç çekmektedir.

Erkek Kardeşin Hayatını Kaybetmesi Uzun bir aradan sonra kız kardeş erkek kardeşini ziyarete gider. İki kardeş geçmiş günlerden ve ailelerinden bahsederler. Erkek kardeş babasının hala cimri ve sıkıcı olup olmadığını merak etmektedir. Kız kardeş her şeyin eskisi gibi devam ettiğini söyler. Babasının yanında hayatı iskaladığını ve istediği gibi biri olamayacağını anlamış olan erkek kardeş, daha küçük yaşlarda kendini evden ayrılmaya zorunlu hissetmiştir. Kentte bulunduğu yıllarda bazı eylemlere de katılmıştır. Henüz on dokuz yaşında olan erkek kardeş birçok zorlukla tek başına mücadele etmek zorunda kalmıştır. Vakit buldukça şiirler yazmaktadır. Kız kardeş gençliğini yaşayamamış olan insanlar için üzülür ve bunun sorumlularını arar. Hastane odasında kardeşinin el bileğini tutan kız kardeş onun kalbinin attığını hissetmektedir. Hiç kimse onu erkek kardeşinin kalbinin

atmadığına inandıramayacaktır. Bir süre sonra kardeşinin bileğini bırakır fakat erkek kardeşini asla unutmuyacaktır.

Temalar

Sevgi “(...) birinci kesitte anlatıcının nesnesi, kardeşinin coşkuyla yaşaması olarak düşünülebilir. (...) İkinci kesitte öznenin nesnesi, artık yaşamayan kardeşinin hep var olacağını hissetmek istemesidir. Zaten bu nedenle de geçmişe dönük anılar ve kardeşinin yaşam mücadelesini hatırlar” (Büyükboduk Kandilci 2016, 67). Ölüm döşeğinde kardeşini yalnız bırakmamış ve onun bileğini tutarak kalp atışlarını hissetmek istemiş olan kız kardeş, erkek kardeşinin öldüğüne inanmaz. Bu durum anlatıda şu cümlelerle ifade edilir: “Sessizlik gittikçe daha uzak şimdi. O damarın atışı ise yakın. Her an daha yakın. Daha da yaklaşacak. Bir ağma an'ında bu denli yakın olan, bundan sonra çok daha yakın olacak. Kardeşinin bileğini bıraktı. Yalnız onu” (Ağaoğlu 1994, 221). Hayat dolu olan ve yaşamayı seven kardeşinin ölümünü kabullenememiş olan kız kardeş onu zihnindeki anılarda daima yaşatacağına söz verir. Onun öldüğünü asla kabullenmeyecektir.

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Sosyal/Duygusal) “Anlatıda, hastane odasında kardeşinin ölümüyle, anlatıcının geçmiş hatırlaması üzerine düşünceleri aktarılmaktadır. Çocukluğunu, ailesini ve kardeşiyle anılarını düşünen anlatıcı, babalarının kendilerine ne denli uzak olduğunu düşünür. Kardeşi büyüdüğünde çalışmak üzere onları bırakıp büyük bir kente gitmiştir. Kardeşini ziyarete giden anlatıcı, onunla özlem giderirken babalarının davranışlarını konuşmuşlardır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 65). Kadın anlatıcı, gözleri önünde can veren kardeşini zihninde yaşatmaya ve onu asla unutmamaya karar verir. Erkek kardeşine her şeyden çok değer veren anlatıcı, onun geçmişte yaşadıklarını öznel izlenimleriyle okura aktarır. Oldukça duyarlı ve duygusal bir karaktere sahip olan kadın anlatıcının erkek kardeşi kendisi için ziyadesiyle önemlidir. Babasının düşünce şeklini ve eylemlerini eleştiren kadın anlatıcı, kardeşinin ölümünden onu sorumlu tutmasa da ailenin dağılmasında önemli bir rolü olduğunu düşünmektedir.

Umutlu Kardeşinin öldüğünü bilmesine rağmen onun yaşayacağından çok emindir: “Tekdüze her hareketten, tekdüze her sestem; bir öldüren, bir zorba; ölümün ta kendisi anlamı çıkan o sestem ne denli usanılmış olursa olsun, şimdi avcundaki nabızda buna yakın bir şeyi, düzgün aralıklarla bir atışın sesini duymak istiyor. Ancak bir tohumda ya da bir nabızda bu tekdüzelik dirimin sesi olabilir” (Ağaoğlu 1994, 213).

Sevecen Kadın anlatıcı erkek kardeşine karşı derin bir sevgi beslemektedir: “Kardeşinin büyük kentteki ilk yılı sonu. Aralarında artık salt bir otobüs camı bulunan ilk karşılaşma. Bakışlardaki sevinç camı kolayca aşır geçiyor, o camı kolayca delip birbirine ulaşıyor. Çok seviniyor olmaktan utanmış bir sevinçti bu” (Ağaoğlu 1994, 214).

Mutlu Kadın anlatıcı erkek kardeşiyle birlikte zaman geçirmekten oldukça memnundur: “Buluşuklarından buyana her şeye gülmüşlerdi. Alışılmışı bozmaktan, tekdüzeliğe bayrak açmaktan gelen bir coşku. Sorgusuz, sualsiz, açıklamasız bir buluşmanın getirdiği coşku. Ne biri ötekine işini, savaşmak zorunda kaldığı alanları soruyor, ne öteki buna, evin koyu sessizliğini nasıl yırtıp çıktığını. Buna izin yoktu oysa. İzin” (Ağaoğlu 1994, 214).

Duyarlı İnsanların neden mutsuz olduklarının nedenlerini düşünür ve bunu kendine dert edinir: “Ben unutmamasını istiyorum.” dedi çabucak. -Güne şu ya da bu şekilde yeni bir davranış görmekle başlamak düşündürür kişiyi... Yani şu ya da bu şekilde yeni bir davranış görmekle başlamak düşündürür kişiyi... Yani yeni bir şeyi düşündürür demek istiyorum.- Ah, biz mi çıkarttık savaşları, biz mi, biz mi unutturduk çocuklara çocuk olduklarını ve gençlere genç olmadan önce yaşlanmayı; biz mi, biz mi unutturduk analara babalara konuşmayı, gülmeyi, biz mi anlattık onlara para, para, para, parasız hiçsin sen diye? Gözlerdeki ışığı söndüren biz miyiz? Gençliğe adım atanlar ya da ta içinde olanlar mı?” (Ağaoğlu 1994, 216).

Hüzünlü Kardeşinin ölümü onu derinden sarsar: “Camlarda ölümü taşlamış bir elin şimdi kendi eli içinde duruşuna bakıyor. Bu elin bileğinde bir damarın atmadığına artık kimseler inandıramaz onu. Bu damar ses veriyor” (Ağaoğlu 1994, 221).

Kaynakça

Ağaoğlu, Adalet. *Sessizliğin İlk Sesi*. İstanbul: Ođlak Yayınları, 1994.

Büyükboduk Kandilci, Muradiye. *Adalet Ağaoğlu'nun Öykülerini Yapısalcı Anlayışla Çözümleme Denemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

Soylu, Hüseyin. «*Adalet Ağaoğlu'nun Öykülerinde Diyalektik İmge.*» SAFAD, no. 43 (2020): 133-148.

UÇAN, Hilmi. «*ADALET AĞAOĞLU'NUN "YÜKSEK GERLİLİM" ve "Bİ SEVMekten... Bİ ÖLÜMDEN" ADLI KISA ÖYKÜLERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL BİR İNCELEMESİ.*» Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, tarih yok: 64-76.